

Synthese van de politieke verbintenissen Lente van het Leefmilieu

2 juli 2008

Workshop “Klimaat en Energie”

Maatregelengroep 5: De valorisatie van biomassa

Maatregel 35: Oprichting van een nationaal waarnemingscentrum voor biomassa.

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Deze maatregel streeft ernaar de volgende opdrachten aan een bestaande structuur toe te vertrouwen:

- alle nuttige informatie verzamelen die het mogelijk maakt om de biomassastromen in België en tussen België en de andere landen te berekenen;
- de methodes voor gegevensverzameling tussen de verschillende actoren in België harmoniseren, rekening houdend met de methodes die op Europese schaal zijn ontwikkeld;
- jaarlijks een balans van de biomassastromen opmaken en een rapport over de eventuele lacunes op het vlak van beschikbaarheid en gegevensverzameling opstellen.

Deze opdracht zou aan STATGOV worden toevertrouwd, onder toezicht van de FOD Economie-Energie. Deze opdracht zou geformaliseerd worden door een samenwerkingsakkoord tussen de deelgebieden om de beschikbaarheid, de uitwisseling en de verspreiding van de verzamelde gegevens te organiseren.

➤ **Standpunt van de stakeholders: consensus**

➤ **Politiek engagement**

De federale minister van Leefmilieu, Klimaat en Energie verbindt zich ertoe om in overleg met de Gewesten een nationaal waarnemingscentrum voor biomassa te creëren zoals beschreven door de stakeholders. Eén van de taken van het waarnemingscentrum zal erin bestaan de interesse te identificeren voor het uitwerken van een nationale biomassastrategie. Het kan worden opgericht in het kader van het energiewaarnemingscentrum.

Maatregel 36: Het huidige Belgische beleid inzake biobrandstoffen evalueren wat de verwezenlijking van de indicatieve doelstellingen 2010 inzake biobrandstoffen van de 1e generatie betreft.

➤ **Beschrijving van de maatregel**

België kan biobrandstoffen op twee manieren promoten. De eerste moedigt de productie en het gebruik van pure koolzaadolie aan. Deze brandstof wordt in bepaalde omstandigheden volledig fiscaal vrijgesteld. De tweede moedigt de productie van biobrandstoffen aan.

Op ons grondgebied hebben acht productie-eenheden goedkeuring gekregen om een bepaald quotum biobrandstof te produceren. Mengelingen die deze quota gebruiken, worden gedeeltelijk vrijgesteld (systeem van fiscale stimulans om 'biocomponenten' in de fossiele brandstoffen op te nemen). Deze quota werden vastgelegd voor 6 jaar (2007-2013) en zouden België tegen 2010 in de richting van de doelstelling van 5,75% moeten leiden.

De biomassa die in deze productie-eenheden wordt gebruikt, beantwoordt aan een lastenboek dat werd vastgelegd in de wet van 10 juni 2006 betreffende biobrandstoffen, die met name de volgende criteria bepaalt: milieucriteria (de best mogelijke balans voor broeikasgassen, de hoogste energetische doeltreffendheid in de hele keten), agronomische criteria (zo weinig mogelijk pesticiden en meststoffen), nabijheidscriteria (de kortste afstand tussen de productieplaats van biomassa en de productie-eenheid), enz.

Deze aanpak heeft aanleiding gegeven tot een energieproductie op basis van biomassa die gecentraliseerd is in Europa, met een geringe import van verbindingen zoals palm- en sojaolie. Deze biomassa van niet-Europese oorsprong zou minder dan 10% van het biomassavolume moeten vertegenwoordigen dat nodig is om de goedgekeurde biobrandstoffen te produceren om de doelstelling van 5,75% te bereiken.

Buiten deze twee aanmoedigingssystemen is er niets wat een producent belet om biobrandstof op de markt te brengen (met naleving van de minimale kwaliteitsnormen voor brandstoffen en de wetgeving inzake accijnzen).

Mogelijke pistes

Het blijkt dat de invoering van een verplicht regime in België overheidssteun onmogelijk zou maken en bijgevolg het huidige systeem van vrijstelling zou achterhalen. In geval van verplichting zou de controle van de ketens moeilijker zijn en zou er een groot risico bestaan dat er biobrandstoffen worden ingevoerd uit bepaalde landen die grote producenten zijn (bijvoorbeeld Brazilië en Indonesië).

In dat opzicht heeft België in het kader van de programmawet van 27 april 2007 de verplichte bijmenging van biobrandstoffen ingevoerd en ze heeft dit aan de Europese Commissie meegedeeld. De Commissie heeft een omstandig advies verleend dat een status-quoperiode van 6 maanden (van mei tot november 2007) oplegt. Het dossier blijft open. De huidige beslissing om het minimumpercentage van 10% biobrandstoffen in 2020 verplicht te maken voor elke lidstaat (opgepast: hierover bestaat geen consensus in de groep, zie inleiding), zou op termijn echter ook een verplicht regime opleggen.

➤ **Standpunt van de stakeholders**

De leden van de groep willen dat in de komende maanden een evaluatie van het huidige aanmoedigingssysteem plaatsvindt. Deze evaluatie zal zowel betrekking hebben op de elementen die de ontwikkeling van de huidige ketens verhinderen, als op de selectiecriteria die in het lastenboek zijn vastgelegd (zie de wet van 10 juni 2006) en op de milieu-, sociale en economische gevolgen.

De analyse zal eveneens betrekking hebben op de respectievelijke evoluties van de prijzen van de grondstoffen voor biobrandstoffen en van de prijzen van petroleumproducten, alsook op de gevolgen van deze evoluties op de financiering van het beleid.

De evaluatie zal met alle betrokken actoren rekening moeten houden. Daarom raden de leden van de groep de federale regering aan om het huidige beleid inzake biobrandstoffen op stimulerende basis voort te zetten, en eventueel op grond van de evaluatie te herzien.

Sommige leden raden ondersteunende maatregelen voor onderzoek en ontwikkeling van nieuwe generaties biobrandstoffen aan.

Een belangrijk element in deze denkoefening is dat de accijnzen op fossiele brandstoffen op dit moment verhoogd werden om de budgettaire neutraliteit van de fiscale vrijstelling voor biobrandstoffen te kunnen garanderen, terwijl deze laatste slechts in beperkte mate geproduceerd worden. De vraag over het goed gebruik van de openbare middelen wordt aangekaart.

➤ **Politiek engagement**

De minister van Leefmilieu en Energie zal een evaluatie vragen van het huidige Belgische beleid inzake biobrandstoffen, wat de verwezenlijking van de indicatieve doelstellingen 2010 inzake biobrandstoffen van de 1e generatie betreft, zoals gevraagd door de stakeholders. De besluiten en noodzakelijke corrigerende maatregelen worden besproken in overleg met de gewesten met een goede verstandhouding van de projecten die werden ontwikkeld door federaal wetenschappelijk onderzoek.

Maatregel 37: De transparantie en de verspreiding van de informatie over de productieketens van biobrandstoffen in België organiseren

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Het huidige wettelijke kader berust op de keuze en de goedkeuring van biobrandstofproducenten op basis van duurzaamheidscriteria (zie de beschrijving van maatregel 3).

Het betreft hier het sluiten van een overeenkomst met de biobrandstofproducenten om de informatie over hun productieketen openbaar te maken, in samenhang met de andere gevraagde rapporteringen. Vervolgens is het de taak van de overheid om deze informatie verstaanbaar en transparant te maken voor het grote publiek.

➤ **Standpunt van de stakeholders:** consensus

➤ **Politiek engagement**

De minister van Leefmilieu en Energie verbindt zich ertoe een overeenkomst te sluiten met de biobrandstofproducenten om proactief te communiceren over hun productieketen wat betreft de toekomstige Europese duurzaamheidscriteria.

Maatregel 38: Belgische normen voor de valorisatie van vaste biobrandstoffen opstellen

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Een CEN-norm (prEN 14961) is in voorbereiding om de kwaliteit van vaste biobrandstoffen (waaronder pellets) voor huisverwarming te garanderen. Deze norm zou binnen twee jaar klaar moeten zijn.

➤ **Standpunt van de stakeholders**

Er bestaat onder de leden van de groep geen consensus met betrekking tot het uitwerken van een Belgische kwaliteitsnorm voor pellets voor individuele verwarming.

De gewesten zijn vragende partij voor de ontwikkeling van een kwaliteitsnorm voor pellets op Belgisch niveau en de goedkeuring van een CEN-norm niet af te wachten.

Daarnaast bestaat er een vraag vanwege de gewesten voor de uitwerking van een kwaliteitsnorm voor vloeibare biobrandstoffen voor stationaire toepassingen.

➤ **Politiek engagement**

De minister van Leefmilieu en Energie, desgevallend in samenwerking met de minister van Economie, zal zijn administratie verzoeken een Belgische norm op te stellen voor de kwaliteit van pellets.

Maatregelen die niet door de stakeholders werden geselecteerd:

Geen

Niet-geselecteerde maatregelen na de politieke fase:

Maatregel 39: Uitwerking van een 'nationaal strategisch plan inzake de valorisatie van biomassa'

➤ **Standpunt van de stakeholders**

We stellen voor om vanaf 1 september 2008 één of meerdere bestaande werkstructuren de opdracht te geven om een ontwerp van een 'nationaal strategisch plan voor de valorisatie van biomassa' op te stellen. Deze werkgroep zou samengesteld kunnen worden uit twee bestaande werkgroepen: de eerste binnen de 'ENERgie OVERleg Staat-Gewesten'-groep (CONCERE/ ENOVER) over hernieuwbare energie en de andere binnen de Nationale Klimaatcommissie (CNC/NKC) over beleidslijnen en maatregelen. Een formele beslissing van de regeringen zal de oprichting van deze groep moeten officialiseren en bekrachtigen.

Rekening houdend met de talrijke bestaande werken zal het voorontwerp van het 'nationaal strategisch plan biomassa' ten laatste 6 maanden na de oprichting van de nationale werkgroep beschikbaar moeten zijn voor een eerste publieke consultatie, zodat er rekening mee gehouden kan worden tijdens de Europese rapportering aangaande hernieuwbare energie die gepland is voor 2010. Dit zal bovendien een coördinatie mogelijk maken met de elementen uit de ontwerpen van Europese richtlijnen betreffende hernieuwbare energie en de kwaliteit van brandstoffen. Deze richtlijnen zouden begin 2009 afgerond moeten zijn.

Er zou een extern studiebureau aangewezen moeten worden om het ontwerp van het plan op te stellen, op basis van een door de werkgroep opgemaakt lastenboek. Wanneer dit ontwerp door de groep is aanvaard, zal het aan een grootschalige openbare raadpleging worden onderworpen. De procedure voor raadpleging zal geformaliseerd worden.

➤ **Politiek engagement**

Voor een verbintenis tot uitwerking van een nationaal strategisch plan is het nodig de problematiek beter af te bakenen wat betreft de beschikbare informatie, de kernpunten en de problemen die de verschillende actoren ondervinden. Hierover is er een akkoord via de implementatie van een nationaal waarnemingscentrum voor biomassa (zie maatregel hierboven).